

1. Урок 27 . Від біполярного до багатополарного світу.

Всесвітня історія Т.Ладиченко

Параграф 24 ст.126-134 опрацювати

Письмово ст. 133 завдання 1- логічне в конспекті записати

Постання багатополарного світу замість біполярного в умовах глобалізації супроводжується сплеском цілої низки конфліктів, характерною ознакою яких є перехід їх з глобального рівня на регіональний і локальний. Локальні війни і воєнні конфлікти становлять сьогодні одну з основних загроз як для національної, так і для міжнародної безпеки. У статті аналізуються й уточнюються схожі за змістовим навантаженням поняття і категорії (які, зокрема, є базовими у воєнній конфліктології), а саме "локальна війна" і "воєнний конфлікт"; розглядається їх типологія.

Розвиток цивілізації й усвідомлення людством взаємозалежності і взаємопов'язаності сучасного світу не змогли виключити війни і воєнні конфлікти як засіб силового вирішення міждержавних, релігійних, етнічних та інших протиріч. Вихід з конфліктних ситуацій за допомогою зброї, як не прикро це констатувати, залишається прикметною рисою сучасної епохи. Тільки з 1990 по 2004 рік у світі майже 57 разів спалахували локальні війни та воєнні конфлікти, і лише чотири з них за своєю природою були міждержавними [21, с. 121].

Є всі підстави стверджувати, що на межі XX – XXI століть глобальна ситуація, стосовно безпеки, змінилася докорінно; вона характеризується завершенням "холодної війни", становленням нової моделі світового порядку. Старі загрози зникли, проте замість них з'явилися нові, часом значно небезпечніші. У багатьох регіонах поширилось міждержавне суперництво на регіональному і місцевому рівнях, що зумовлює посилення небезпеки виникнення локальних війн і воєнних конфліктів, більшість з яких набирають форм збройного протистояння.

Отже, поява багатополарного світу замість світу біполярного в умовах глобалізації супроводжується сплеском цілої низки конфліктів, характерною ознакою яких є перехід їх з глобального рівня на регіональний і локальний. Локальні війни і воєнні конфлікти становлять сьогодні одну з основних загроз як для національної, так і для міжнародної безпеки. Нові реалії вимагають нового осмислення змісту таких понять і категорій, як "локальна війна" і "воєнний конфлікт".

В науковій літературі спостерігаються дуже різні підходи до означеної проблематики. Це пояснюється переважно різницею у трактуванні змісту понять "локальна війна" і "воєнний конфлікт". Для наукової класифікації локальних війн і воєнних конфліктів потрібно, на нашу думку, узагальнити, перш за все, визначення поняття "війна". В історії політичної думки віддавна простежуються два протилежні підходи щодо цього поняття. З одного боку, визнання її закономірним, природним явищем, необхідним для суспільства (Геракліт, Платон, Аристотель, А. Августин, Ф. Аквінський, Г. Гегель, К. Клаузевіц, Ф. Ніцше).

Сучасна школа "політичного реалізму" (Г. Моргентау, В. Ослоп, У. Інтворт, А. Шлезінгер) розглядає війну як засіб боротьби за світову гегемонію та захист національних інтересів; школа природного детермінізму (Дж. Блейнін, А.

Меерло) – як наслідок притаманної психологічному стану людини агресивності; школа технологічного детермінізму (Т. Веблен, А. Тоффлер) – як прояв іманентних сучасній зброї властивостей.

Прибічники протилежної точки зору вважали війни неприпустимими і шукали шляхів для їх відвернення або, принаймні, обмеження (П. Дюбуа, І. Подобрат, Я. А. Коменський, І. Бентам, К. Маркс та інші). В соціально-політичних і венно-теоретичних працях цих мислителів є чимало важливих ідей стосовно природи, характеру, соціальної сутності і ролі війни як соціально-політичного явища.

Найбільш системного вигляду положення про війну набули у творах К. Клаузевіца, на ідеї котрого неодноразово посилялися і класики марксизму-ленізму в процесі вироблення своєї концепції. У праці "Про війну" він обґрунтовує діалектичний зв'язок війни з політикою. "Дійсна війна" в його розумінні є продовженням політики "втіленого розуму держави", котра реалізує "всезагальну ідею війни" в межах потреб державної політики [4, с. 55, 57, 58]. К. Клаузевіц підкреслює, що війна є не просто продовженням політики держави, а продовженням політики засобами збройного насильства [4, с. 55 – 56].